

امارت اسلامی افغانستان

وزارت تحصیلات عالی

پوهنتون سلام

معاونیت تحقیقات

پالیسی تحقیقات

مقدمه

الحمد لله رب العالمين، نحمده و نستعينه و نستغفره و نؤمن به و نتوكل عليه، و نعوذ بالله من شرور أنفسنا و من سيئات أعمالنا. من يهده الله فلا مضل له و من يضلل فلا هادي له. و الصلاة و السلام على سيدنا و مولانا محمد، خير خلقه، و على آله و أصحابه أجمعين. اما بعد.

پوهنتون خصوصی سلام در سال 1388 هجری شمسی، توسط جمعی از استادان و دانشمندان متخصص افغانستان در پایتخت کشور اساس گذاری شد. تهداب گذاران این پوهنتون قبلاً تجربه تدریس در نهاد های مختلف علمی و اکادمیک در داخل و خارج کشور را داشتند. پوهنتون سلام طی یک و نیم دهه فعالیت، با داشتن پوهنچی های شرعیات، حقوق و علوم سیاسی، انجیری، اقتصاد و کامپیوتر ساینس، هزاران کدر متعهد و مسلکی را از مقاطع لیسانس و ماستری، تقدیم جامعه نموده که در اعمار مادی و معنوی کشور سهم فعال گرفته اند. پوهنتون سلام همچنان در میدان تحقیق و تقدیم بحث های علمی جدید، پیشتاز بوده و از فراورده های علمی و تحقیقی آن در روند تقنین و پالیسی سازی در کشور، استفاده شایان صورت گرفته است.

این جزوه، معرف پالیسی تحقیقات پوهنتون سلام به صورت مفصل می باشد.

اهداف پالیسی تحقیق مرکز تحقیقات پوهنتون سلام

1. ایجاد چارچوب واحد و منظم برای فعالیت های تحقیقی: هدف از تدوین این پالیسی، ایجاد یک چارچوب واضح، منسجم و الزام آور برای برنامه ریزی، اجرا، نظارت و ارزیابی تحقیقات در سطح پوهنتون سلام می باشد تا فعالیت های تحقیقی از حالت پراکنده و سلیقه ای بیرون شده و در یک مسیر تعریف شده و قابل پیگیری قرار گیرد.
2. ارتقای کیفیت تحقیقات علمی مطابق معیارهای ملی و بین المللی: این پالیسی در صدد آن است تا با تعیین معیارهای مشخص علمی، اخلاق تحقیق، روش شناسی و ارزیابی، کیفیت تحقیقات انجام شده توسط استادان و محصلان را به سطح قابل قبول ملی و منطقه ای ارتقا دهد و از تحقیقات ضعیف، تکراری و فاقد ارزش علمی جلوگیری نماید.
3. جهت دهی تحقیقات به سوی نیازهای واقعی جامعه و کشور: یکی از اهداف اساسی این پالیسی، سوق دادن تحقیقات به سمت حل مشکلات عینی افغانستان، پاسخ به نیازهای اجتماعی، اقتصادی، حقوقی، آموزشی و محیط زیستی کشور و کمک به بهبود پالیسی ها و تصمیم گیری های ملی می باشد.
4. تشویق و نهادینه سازی فرهنگ تحقیق در میان استادان و محصلان: این پالیسی تلاش می کند تحقیق را به عنوان یک اصل بنیادی در حیات علمی پوهنتون نهادینه ساخته و با ایجاد انگیزه های علمی، تشویقی و حمایتی، استادان و محصلان را به مشارکت فعال و مستمر در فعالیت های تحقیقی ترغیب نماید.

5. **تقویت ظرفیت‌های تحقیقی استادان و محصلان:** هدف دیگر این پالیسی، ارتقای ظرفیت‌های علمی، روش‌شناختی و تخیلی استادان و محصلان از طریق ورکشاپ‌ها، سمینارها، برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌های تحقیقی می‌باشد تا توانایی انجام تحقیقات معیاری و کاربردی در آنان تقویت گردد.
6. **تنظیم و حمایت از نشر نتایج تحقیقات علمی:** این پالیسی با هدف حمایت از نشر تحقیقات، زمینه‌های لازم را برای تأسیس و انکشاف ژورنال‌های علمی، نشر مقالات تحقیقی، گزارش‌های پژوهشی و اشتراک یافته‌های علمی در سطح ملی و بین‌المللی فراهم می‌سازد تا تولیدات علمی پوهنتون سلام به شکل مؤثر به جامعه علمی معرفی گردد.
7. **ایجاد هماهنگی و همکاری با نهادهای تحقیقی داخلی و خارجی:** از اهداف مهم این پالیسی، توسعه همکاری‌های علمی و تحقیقی با پوهنتون‌ها، مراکز تحقیقاتی، نهادهای دولتی و غیردولتی در داخل و خارج از کشور می‌باشد تا تبادل تجارب، اجرای تحقیقات مشترک و دسترسی به منابع علمی تسهیل گردد.
8. **تضمین شفافیت، پاسخگویی و اصول اخلاقی در تحقیق:** این پالیسی با تعیین اصول اخلاق تحقیق، مکانیزم‌های نظارتی و سیستم‌های گزارش‌دهی، شفافیت، امانت‌داری علمی و پاسخگویی در تمامی مراحل تحقیق را تضمین نموده و از تخلفات علمی مانند سرقت ادبی جلوگیری می‌نماید.
9. **بهره‌گیری مؤثر از منابع موجود برای تحقیق:** هدف این پالیسی استفاده مؤثر، عادلانه و هدفمند از منابع مالی، انسانی و تخیلی موجود برای تحقیقات می‌باشد تا از اتلاف منابع جلوگیری شده و بیشترین دستاورد علمی حاصل گردد.

وسایل تحقیق در پوهنتون سلام

- پوهنتون سلام به‌منظور تحقق دیدگاه و مأموریت تحقیقی خویش و توسعه فرهنگ پژوهش، از وسایل و ابزارهای ذیل برای پیشبرد فعالیت‌های تحقیقی استفاده می‌نماید:
1. **نشر مقالات علمی:** نشر مقالات علمی به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین وسایل تحقیق، نقش محوری در تولید و ترویج دانش ایفا می‌نماید. پوهنتون سلام از استادان و محصلان تشویق می‌نماید تا نتایج تحقیقات خویش را در ژورنال‌های معتبر داخلی و بین‌المللی نشر نمایند و معاونیت تحقیقات با فراهم‌سازی مشاوره‌های علمی، تخیلی و ادبی، از این روند حمایت می‌کند.
 2. **ایجاد و انکشاف مجلات علمی:** ایجاد مجلات علمی معیاری در حوزه‌های مختلف علوم اجتماعی و طبیعی، یکی از وسایل مهم تحقیق در پوهنتون سلام محسوب می‌گردد. این مجلات با رعایت اصول علمی، داوری تخصصی (Peer Review) و معیارهای اخلاق تحقیق، زمینه نشر منظم تولیدات علمی استادان و پژوهشگران را فراهم می‌سازد.
 3. **تألیف کتب درسی و مطالعوی:** تألیف کتب درسی و مطالعوی مبتنی بر تحقیقات علمی، از جمله وسایل اساسی ارتقای کیفیت آموزش و تحقیق در پوهنتون سلام می‌باشد. پوهنتون استادان را تشویق می‌نماید تا با استفاده از یافته‌های تحقیقی و نیازهای واقعی جامعه، به تألیف منابع علمی و آموزشی متناسب با نصاب تحصیلی اقدام نمایند.

4. **ترجمه کتب درسی و مطالعوی:** ترجمه کتب معتبر علمی از زبان‌های بین‌المللی به زبان‌های رسمی کشور، یکی از وسایل مهم انتقال دانش و غنای منابع علمی محسوب می‌گردد. پوهنتون سلام با هدف دسترسی آسان استادان و محصلان به دانش معاصر، از ترجمه معیاری و دقیق کتب علمی و تحقیقی حمایت می‌نماید.
5. **برگزاری کنفرانس‌ها، سمینارها و برنامه‌های ملی و بین‌المللی:** برگزاری کنفرانس‌ها، سمینارها و نشست‌های علمی در سطح ملی و بین‌المللی، به‌عنوان یک وسیله مؤثر تحقیق، زمینه تبادل نظریات، ارائه یافته‌های علمی و گسترش همکاری‌های اکادمیک را فراهم می‌سازد. پوهنتون سلام این برنامه‌ها را در راستای ارتقای ظرفیت‌های تحقیقی و معرفی دستاوردهای علمی خود تنظیم و اجرا می‌نماید.
6. **راه‌اندازی مسابقات تحقیقی و برنامه‌های مشابه:** مسابقات تحقیقی و برنامه‌های ابتکاری مشابه، به‌عنوان یکی از وسایل تشویقی تحقیق، نقش مهمی در تقویت روحیه پژوهش، خلاقیت علمی و رقابت سالم در میان محصلان و استادان ایفا می‌نماید. پوهنتون سلام از طریق این برنامه‌ها تلاش می‌کند استعدادها را شناسایی، تشویق و پرورش نماید.
7. **سایر مجالات دیگر تحقیقی** که اداره پوهنتون سلام لازم ببیند از آن استفاده مینماید.

ارزش های تحقیقی پوهنتون سلام

پوهنتون سلام در انجام تحقیقات در داخل و قبول مقالات از بیرون، پابند ارزش های ذیل می باشد:

1. **مطابقت با تعلیمات اسلامی:** محتوا باید با اصول و ارزش‌های دین اسلام در مطابقت کامل قرار داشته، پالیسی های رسمی امارت اسلامی افغانستان را رعایت نموده باشد.
2. **رعایت اصول اخلاقی:** تحقیقات انجام یافته باید عاری از دروغ، بهتان و مبری از توهین، تحقیر و استعمال الفاظ رکیک باشد.
3. **رعایت صداقت علمی:** مقاله نباید شامل اطلاعات نادرست، اغراق آمیز یا داده‌های جعلی باشد.
4. **دوری از تبعیض و تعصب:** مقالات نباید تبعیض آمیز، تحقیرآمیز یا مملوء از توهین نسبت به افراد، یا گروه ها باشد.
5. **پرهیز از سرقت ادبی:** احترام به مالکیت معنوی دیگران و ارجاع صادقانه به منابع، خط سرخ تحقیقات سلام را تشکیل می دهد.
6. **مفیدیت و کارایی:** مقاله باید برای جامعه مفید باشد و به حل مشکلات واقعی کمک کند. پیامبر صلی الله علیه وسلم، ما را از پرداختن به امور لایعنی و بی فائده منع فرموده اند.

نیاز سنجی و اولویت بندی موضوعات تحقیقی

کمیته مرکزی تحقیقات، حسب پلان استراتژیک پوهنتون، موضوعات تحقیقی را اولویت بندی نموده و بعد از نیازسنجی، به شیوه های ذیل مورد پذیرش قرار می دهد:

- در قدم نخست، موضوعاتی که به اساس نیازسنجی های جامعه، از وزارت خانه های امارت اسلامی و ادارات سکتوری، توسط ادارات پوهنچی های مربوطه، به دست آورده شده، بخاطر تحقیقات ترجیح داده شده و اولویت داده می شود.

- در قدم دوم، موضوعاتی را که دیپارتمنت های علمی پوهنتون مهم می داند و نیاز سنجی های داخلی روی آن وجود دارد، ترجیح داده شده و مبنای تحقیقات قرار می گیرند.
- در قدم سوم، عناوین پیشنهادی استادان و یا موضوعاتی که در نتیجه مناقشات علمی سالانه میان اعضای کادر علمی، تعیین و تشخیص شده اند، برای تحقیق انتخاب می گردند.

تعیین محاور تحقیق در ابتدای هر سال

در پوهنتون سلام، تعیین محاور تحقیقی به صورت سالانه و بر اساس یک روند منظم و هدفمند انجام می گیرد. این روند با هدف ایجاد هماهنگی میان پوهنچی ها، ارتقای کیفیت تحقیقات علمی، و جهت دهی تحقیقات مطابق با نیازهای علمی و اجتماعی کشور طرح ریزی شده است. در این راستا، هر سال مراحل مشخصی برای جمع آوری، بررسی، تحلیل و تصویب محاور تحقیق از سوی مراجع ذی ربط در پوهنتون طی می گردد تا اساتید و محصلان بتوانند در چارچوب محاور مصوب، فعالیت های تحقیقاتی خویش را به گونه مؤثر و معیاری به انجام رسانند.

1. درخواست کمیته مرکزی تحقیق مبنی بر پیشنهاد محاور تحقیق توسط پوهنچی ها: در آغاز هر سال تحصیلی، کمیته مرکزی تحقیق پوهنتون سلام طی فیصله رسمی از تمام پوهنچی ها می خواهد تا بر اساس نیازهای علمی، رشته ای و اولویت های تحقیقاتی خویش، فهرست محاور تحقیق سالانه را پیشنهاد نمایند. این درخواست معمولاً در چارچوب تقویم تحقیقاتی پوهنتون و مطابق به پالیسی تحقیق تنظیم می گردد تا هماهنگی لازم میان پوهنچی ها و معاونیت تحقیقات ایجاد شود.

2. ارسال مکتوب از طرف معاونیت تحقیقات به پوهنچی ها جهت تعقیب و اجرایی سازی فیصله کمیته: پس از فیصله کمیته مرکزی تحقیق، معاونیت تحقیقات طی مکتوب رسمی، فیصله را به تمام پوهنچی ها ارسال می نماید تا در روشنایی آن، پروسه پیشنهاد و نهایی سازی محاور را آغاز کنند. در این مکتوب، جزئیات لازم مانند مهلت ارسال، معیارهای انتخاب محاور و نحوه تهیه مسوده نیز ذکر می گردد.

3. محول سازی مکتوب معاونیت تحقیقات توسط ریاست پوهنچی به کمیته تحقیق پوهنچی: ریاست هر پوهنچی پس از دریافت مکتوب از معاونیت تحقیقات، آن را به کمیته تحقیق پوهنچی محول می کند. این کمیته مسئولیت دارد تا براساس رهنمودهای پوهنتون و با در نظر گرفتن ظرفیت اساتید، نیازهای محصلان و موضوعات مورد اولویت، روی محاور تحقیق کار ابتدایی را آغاز نماید.

4. مجلس کمیته تحقیق پوهنچی و اخذ مشوره و نظریه از اساتید جهت نهایی سازی مسوده محاور تحقیق: کمیته تحقیق پوهنچی جلسه ای برگزار می کند تا با مشارکت اساتید مربوط، روی موضوعات تحقیقاتی پیشنهادی بحث صورت گیرد. در این مجلس، نظریات علمی، اصلاحات لازم و پیشنهادهای تازه مطرح شده و در نهایت، مسوده نهایی محاور تحقیق با اجماع نظر آماده می گردد.

5. ارسال مسوده محاور تحقیق توسط پوهنچی به جواب مکتوب معاونیت تحقیقات: پس از تصویب مسوده در سطح پوهنچی، ریاست پوهنچی آن را همراه با مکتوب رسمی به معاونیت تحقیقات ارسال می دارد. این اقدام در واقع پاسخ رسمی به مکتوب قبلی معاونیت تحقیقات بوده و حاوی فهرست نهایی محاور پیشنهادی است که آماده بررسی و تحلیل در سطح پوهنتون می باشد.

6. جمع آوری محاور با توجه به مکاتیب فرستاده شده برای پوهنچی ها و تحلیل هر یک از پوهنچی ها توسط معاونیت تحقیقات: معاونیت تحقیقات پس از دریافت محاور از تمام پوهنچی ها، آن ها را به صورت جداگانه بررسی و تحلیل

می‌کند. در این تحلیل، میزان مطابقت محاور با اهداف علمی پوهنتون، تکرار موضوعات، ظرفیت اجرایی و نوآوری در موضوعات در نظر گرفته می‌شود تا نقاط قوت و ضعف هر فهرست مشخص گردد.

7. تحلیل کلی از محاور تحقیق توسط معاونیت تحقیقات در سطح پوهنتون: پس از بررسی جداگانه محاور هر پوهنځی، معاونیت تحقیقات یک تحلیل جامع در سطح پوهنتون تهیه می‌نماید. در این تحلیل، توزیع موضوعات میان رشته‌ها، نیازهای ملی و اجتماعی، و هماهنگی کلی میان پوهنځی‌ها ارزیابی می‌شود تا تصویر روشن و منسجمی از وضعیت تحقیق در پوهنتون به‌دست آید.

8. تقدیم به کمیته مرکزی تحقیق توسط معاونیت تحقیقات: پس از تکمیل تحلیل‌ها، معاونیت تحقیقات تمام نتایج و اسناد مربوط به محاور تحقیق را به کمیته مرکزی تحقیق تقدیم می‌نماید. این کمیته به‌منظور بررسی نهایی و اتخاذ تصمیم رسمی، اسناد را مورد مطالعه قرار داده و پیشنهادهای اصلاحی یا تأییدی خود را مطرح می‌کند.

9. فیصله کمیته مرکزی تحقیق در مورد محاور تحقیق: کمیته مرکزی تحقیق در جلسه رسمی خویش پس از بررسی دقیق تمام محاور پیشنهادی، در مورد تأیید، تعدیل یا رد برخی موضوعات تصمیم می‌گیرد. فیصله این کمیته، حیثیت نهایی و رسمی داشته و مبنای اجرای برنامه‌های تحقیقاتی در سطح پوهنتون برای سال جدید قرار می‌گیرد.

10. ارسال تحلیل محاور و فیصله کمیته تحقیق توسط معاونیت تحقیقات به پوهنځی‌ها: در مرحله نهایی، معاونیت تحقیقات نتایج تحلیل‌ها و فیصله‌های کمیته مرکزی تحقیق را طی مکتوب رسمی به تمام پوهنځی‌ها ارسال می‌کند. با دریافت این مکتوب، پوهنځی‌ها از محاور تصویب‌شده آگاه گردیده و بر اساس آن، اساتید و محصلان می‌توانند تحقیقات خویش را آغاز نمایند.

چگونگی تعقیب و طی مراحل وسایل تحقیق در پوهنتون سلام

یک: نشر مقالات علمی

ثبت و تقدیم مقالات اساتید و محصلان

1. استادان سلام و اعضای کادر علمی، قبل از همه، موضوع پیشنهادی خویش را در کمیته تحقیق دیپارتمنت، ثبت می‌نمایند.

2. بعداً تأیید کمیته تحقیق پوهنځی، مطابق پروسیجر مشخص موضوع پیشنهادی، را ثبت فارمت مشخصی می‌سازد که به اساس رهنمودهای ریاست محترم تحقیق، تألیف و ترجمه وزارت تحصیلات عالی ترتیب یافته، و به شکل مکتوبی به کمیته مرکزی تحقیقات سلام می‌فرستد.

3. تحقیقات محصلین فوق لیسانس، از طریق تنسيق با بورد ماستری پوهنتون، پی‌گیری می‌گردد و برای تشویق محصلان دوره لیسانس، وقتاً فوقتاً مسابقات مقاله نویسی علمی به راه انداخته می‌شود.

4. همچنان در مورد اختیار موضوعات منوگراف‌ها با رؤسای پوهنځی‌ها و آمرین دیپارتمنت‌ها مجالس صورت می‌گیرد.

5. معاونیت تحقیقات از خلال مجالس کمیته‌های تحقیق به سطح پوهنځی‌ها و به سطح کمیته مرکزی تحقیقات، بر تمام پروسه نظارت داشته و آنرا پیگیری می‌نماید تا اجراءات مقاله به شکل اصولی تعقیب گردیده و مقاله و اجراءات مربوط به تحکیم و نشر آن آغاز گردد.

پوهنتون سلام در تمام تحقیقات خویش، اعم از نوشتن مقالات، ارائه کنفرانس ها و غیره، معیار های ذیل را در نظر می گیرد ام در تدوین مقالات تحقیقی به شدت این موضوعات را رعایت مینماید.

- پوهنتون سلام، مقالات و تحقیقاتی را می پذیرد که از نظر منهجی درست، از دید علمی معتبر، و از هرگونه نقل قول بدون ارجاع یا کاپی برداری مصون باشد.
- پوهنتون سلام، افزون بر زبان های ملی، مقالات علمی را به زبان های عربی و انگلیسی نیز می پذیرد؛ به شرط آن که خلاصه مقالات دیگر، به یکی از زبان های ملی، و خلاصه مقالات ملی به یکی از زبان های بین المللی (عربی یا انگلیسی) از سوی نویسنده تهیه و همراه متن اصلی به اداره مجله سپرده شود.
- مقاله باید کاملاً اصل باشد؛ یعنی پیش تر به صورت کتاب، در مجله ای دیگر یا به شکل دیجیتالی، نشر نشده باشد.
- حجم مقالات باید بین ۷ تا ۱۴ هزار کلمه (تقریباً ۱۵ تا ۳۰ صفحه) باشد. در صورت بیشتر یا کمتر بودن، نیاز به موافقه هیئت تحریر مجله است.
- مسئولیت کامل صحت املائی و انشایی مقاله بر عهده نویسنده است.
- تا زمانی که متن از نظر ظاهری مطابق با فرمت مجله نباشد و معیارهای ابتدایی نشر را تکمیل نکند، برای ارزیابی پذیرفته نخواهد شد.
- مشخصات کامل نویسنده/نویسنده گان و مؤسسه مربوطه باید روی مقاله نوشته شده باشد.
- همچنان، عنوان انگلیسی مقاله، باید در کنار زبان ملی، از جانب نویسنده نوشته شود.

معیار های قبول مقالات علمی

کار تحقیقی در پوهنتون سلام با در نظر داشت معیار هایی تعیین شده صورت می گیرد.

این معیار ها تضمین کننده آنست که مقالات هم از نظر محتوا و هم از نظر شکل با استانداردهای علمی و پژوهشی قبول شده، مطابقت داشته باشند. این معیار ها در سه بخش ساختار مقاله، ارزیابی و اجراءات بعد از ارزیابی خلاصه شده که به شرح زیر تقدیم می گردد:

الف- ساختار مقاله:

- نوع فونت برای زبان های پشتو، دری و عربی **Bahij Zar**؛ سایز متن ۱۴، چکیده ۱۲ و پاورقی ها ۱۰.
- برای مقالات انگلیسی نیز فونت **Bahij Zar** با سایز متن ۱۲، چکیده ۱۱ و پاورقی ها ۹ استفاده می شود.
- عناوین به شکل بولد و مطابق سایز متن درج شوند.
- مقاله باید شامل چکیده، مقدمه، فرضیه، هدف تحقیق، روش تحقیق، پیشینه تحقیق، بدنه اصلی، نتیجه گیری، یافته ها و منابع باشد.
- پاورقی ها به سیستم شیکاگو (Chicago) و فهرست منابع به سیستم APA تنظیم گردد.

مقالات ارسالی به مرکز تحقیقات سلام، هم از نظر محتوا و هم از نظر شکلی، باید با استانداردهای علمی و پژوهشی ذیل مطابقت داشته باشند.

- میزان اقتباس یا (پلیجریزم) نباید بیش از ۱۸٪ باشد.
- موضوع و عنوان تحقیق باید بکر، تازه و کاربردی برای جامعه باشد.
- مقالات واجد شرایط پس از پیشنهاد کمیته تحقیق و تأیید هیئت تحریر، برای ارزیابی تخصصی به ارزیابی کنندگان ارسال می‌شوند. هویت نویسنده برای ارزیابی کنندگان و هویت ارزیابی کنندگان برای نویسنده محرمانه است.
- ارزیابی کنندگان بر اساس معیارهای ۲۰ گانه فرم تحکیم، مقاله را امتیازدهی می‌کنند. مجموع نمرات حداقل ۷۰ برای پذیرش مقاله ضروری است.

ج- اجراءات پس از ارزیابی:

- پس از تأیید شرایط ابتدایی، مرکز تحقیقات به صورت مکتوب به نویسنده رسید دریافت مقاله را اطلاع می‌دهد. این رسید به معنی پذیرش نهایی مقاله نیست.
- بعد از انجام پروسه تحکیم (ارزیابی همتا) نویسنده موظف است مقاله را با توجه به نقدها و ملاحظات علمی ارزیابی کنندگان تعدیل و بازنویسی کند. در غیر این صورت، قبول مقاله حتمی نیست.
- اداره مجله اختیار ویرایش شکلی مقاله‌ها را دارد
- مقالاتی که نمره کافی کسب نکنند، پس از موافقت نویسنده، در وبسایت رسمی پوهنتون به شکل دیجیتال نشر می‌شوند.
- دفتر مجله مسئول بازگرداندن مقالات رد شده نیست، اما مقالاتی که با اعمال تغییرات اساسی قابلیت نشر پیدا کنند، به نویسنده ارجاع داده می‌شوند تا برای شماره‌های بعدی آماده ساخته شود.

دو: ایجاد و انکشاف مجلات علمی

این قسمت از پالیسی به منظور تنظیم روند ایجاد، اخذ جواز، اعتباردهی و انکشاف مجلات علمی ملی و بین‌المللی در پوهنتون سلام تدوین گردیده است تا فعالیت‌های نشراتی علمی در چارچوب معیارهای وزارت تحصیلات عالی کشور و اصول پذیرفته شده اکادمیک انجام گیرد و تولیدات علمی پوهنتون به صورت منظم و معیاری عرضه گردد.

مرجع تطبیق

مسئولیت تطبیق این طرز العمل به عهده معاونیت تحقیقات پوهنتون سلام می‌باشد. این معاونیت با هماهنگی کمیته مرکزی تحقیق و شورای علمی پوهنتون، مراحل اجرایی، نظارتی و ارزیابی روند ایجاد و انکشاف مجلات علمی را تنظیم و تطبیق می‌نماید.

ایجاد هر نوع مجله علمی در پوهنتون سلام، تابع مراحل ذیل می‌باشد:

1. **ارائه پیشنهاد ابتدایی:** پیشنهاد ایجاد مجله علمی (ملی یا بین‌المللی) از جانب معاونیت تحقیقات، بر اساس نیازهای علمی، ظرفیت‌های موجود و اولویت‌های تحقیقاتی پوهنتون، به کمیته مرکزی تحقیق ارائه می‌گردد. این پیشنهاد باید شامل اهداف مجله، حوزه تخصصی، ساختار تحریریه و برنامه نشر باشد.
2. **بررسی و تأیید کمیته مرکزی تحقیق:** کمیته مرکزی تحقیق پس از بررسی همه‌جانبه پیشنهاد، در صورت احراز شرایط علمی و تخنیکی، آن را تأیید نموده و همراه با نظریات اصلاحی (در صورت موجودیت) به شورای علمی پوهنتون پیشنهاد می‌نماید.
3. **تأیید شورای علمی پوهنتون:** شورای علمی پوهنتون، پیشنهاد ارائه‌شده را مورد ارزیابی قرار داده و در صورت موافقت، فیصله تأییدی خویش را صادر نموده و اجازه رسمی ارائه درخواست به وزارت محترم تحصیلات عالی را صادر می‌نماید.
4. **ارسال درخواست به وزارت تحصیلات عالی:** پس از تأیید شورای علمی، معاونیت تحقیقات مکلف است اسناد لازم را مطابق مقررات نافذه، به وزارت محترم تحصیلات عالی کشور ارسال نماید.
5. **اعطای جواز نشر:** جواز ایجاد و نشر مجله علمی، پس از بررسی اسناد، از طرف ریاست تحقیق، تألیف و ترجمه وزارت تحصیلات عالی صادر می‌گردد.
6. **اعطای اعتبار علمی:** اعتبار علمی مجله، مطابق طرزالعمل‌ها و معیارهای تعیین‌شده، از طرف ریاست تحقیق، تألیف و ترجمه وزارت تحصیلات عالی اعطا می‌گردد و مجله مکلف است معیارهای اعتباردهی را در تمامی شماره‌ها رعایت نماید.

نوت: برای اجرایی سازی تمامی مراحل فوق اصول و اسناد وزارت محترم تحصیلات عالی در نظر گرفته میشود.

برای ایجاد مجلات ملی یا بین‌المللی ابتدا

انکشاف مجلات علمی

انکشاف و ارتقای سطح علمی مجلات پوهنتون سلام، از جمله افزایش کیفیت مقالات، توسعه دامنه علمی، ارتقای سطح داوری، منظم‌سازی نشر و حرکت از سطح ملی به بین‌المللی، بر اساس همان مراحل مندرج در بند فوق این پالیسی صورت می‌گیرد و هرگونه تغییر اساسی در ساختار یا سطح مجله، مستلزم طی مراحل قانونی و اخذ تأییدیه‌های لازم می‌باشد، هدف اصلی ما در انکشاف و ارتقای مجله این است که اگر خواسته باشیم مجله ملی را به مجله بین‌المللی تبدیل نماییم همان مراحل را در نظر میگیریم.

نظارت و ارزیابی

نظارت و ارزیابی از فعالیت‌ها و کیفیت مجلات علمی پوهنتون سلام، از یک‌سو توسط آمریت ژورنال‌های پوهنتون و از سوی دیگر توسط ریاست تحقیق، تألیف و ترجمه وزارت محترم تحصیلات عالی صورت می‌گیرد. آمریت ژورنال‌های پوهنتون سلام مسئول نظارت دوامدار بر روند نشر، رعایت معیارهای علمی، اصول اخلاق تحقیق، نظم در داوری و کیفیت مقالات بوده و گزارش‌های منظم ارزیابی خویش را به معاونیت تحقیقات ارائه می‌نماید. همچنان ریاست

تحقیق، تألیف و ترجمه وزارت تحصیلات عالی، مطابق مقررات نافذه، از مجلات علمی نظارت نموده و در صورت نیاز، ارزیابی‌های دوره‌ای را به‌منظور تمدید جواز، اعتباردهی و ارتقای سطح مجلات انجام می‌دهد.

سه: تألیف کتب درسی و مطالعوی

تألیف کتب درسی و مطالعوی در پوهنتون سلام با هدف ارتقای کیفیت آموزش، غنای منابع علمی و پیوند میان تحقیق و تدریس، مطابق مراحل و اصول ذیل اجرا می‌گردد. پیشنهاد تألیف کتاب درسی یا مطالعوی از جانب استاد به دیپارتمنت مربوط و از آن طریق به شورای علمی پوهنچی، با درنظرداشت نیاز نصاب تعلیمی و خلأ منابع موجود، به معاونیت تحقیقات ارائه می‌شود و این پیشنهاد باید شامل هدف تألیف، ساختار کتاب، حوزه تخصصی و گروه هدف باشد.

معاونیت تحقیقات پس از دریافت پیشنهاد، آن را به کمیته مرکزی تحقیق ارجاع می‌نماید تا از نگاه علمی، روش‌شناسی و مطابقت با معیارهای اکادمیک مورد بررسی قرار گیرد. در صورت تأیید کمیته مرکزی تحقیق، پیشنهاد همراه با نظریات تخنیکی به شورای علمی پوهنتون ارائه می‌گردد تا تصمیم نهایی اتخاذ گردد.

پس از تأیید شورای علمی، روند تألیف کتاب به‌صورت رسمی آغاز می‌شود و مؤلف مکلف است محتوای کتاب را مطابق نصاب مصوب، اصول تحقیق علمی، امانت‌داری علمی و معیارهای تألیف رعایت نماید. در جریان تألیف، معاونیت تحقیقات می‌تواند مشاوره‌های علمی و تخنیکی لازم را به مؤلف فراهم سازد.

پس از تکمیل مسوده نهایی، کتاب برای داوری علمی به داوران متخصص معرفی‌شده از سوی کمیته مرکزی تحقیق ارسال می‌گردد. نظریات اصلاحی داوران برای بهبود کیفیت علمی کتاب الزام‌آور بوده و مؤلف مکلف است اصلاحات لازم را انجام دهد.

کتاب تألیف‌شده پس از تکمیل اصلاحات و تأیید نهایی کمیته مرکزی تحقیق، به شورای علمی پوهنتون پیشنهاد می‌گردد و در صورت تصویب، اجازه نشر آن صادر می‌شود. نشر کتاب مطابق مقررات نافذه و با رعایت حقوق معنوی مؤلف صورت می‌گیرد.

معاونیت تحقیقات با هماهنگی واحدهای ذی‌ربط، بر کیفیت علمی، تطابق محتوای کتاب با اهداف آموزشی و رعایت معیارهای تعیین‌شده نظارت نموده و در صورت نیاز، ارزیابی‌های بعدی را برای تجدید چاپ یا به‌روزرسانی کتاب انجام می‌دهد.

چهار: ترجمه کتب

ترجمه کتب درسی و مطالعوی در پوهنتون سلام با هدف انتقال دانش معاصر، تکمیل منابع علمی و ارتقای کیفیت آموزش و تحقیق، مطابق نیازهای نصاب تعلیمی و اولویت‌های تحقیقاتی پوهنتون انجام می‌گردد. پیشنهاد ترجمه کتاب از جانب استاد، دیپارتمنت و پوهنچی به معاونیت تحقیقات، با درنظرداشت کمبود منابع معتبر به زبان‌های رسمی کشور، به معاونیت تحقیقات ارائه می‌شود و پیشنهاد باید شامل مشخصات کتاب اصلی، زبان مبدأ، هدف ترجمه و گروه هدف باشد.

معاونیت تحقیقات پس از دریافت پیشنهاد، آن را از نگاه علمی، موضوعی و ضرورت آموزشی بررسی نموده و در صورت احراز شرایط لازم، به کمیته مرکزی تحقیق ارجاع می‌نماید. کمیته مرکزی تحقیق با درنظرداشت اعتبار علمی

کتاب اصلی، تناسب آن با نصاب تعلیمی و توانایی مترجم، پیشنهاد را مورد ارزیابی قرار داده و در صورت تأیید، آن را به شورای علمی پوهنتون پیشنهاد می‌کند.

پس از تأیید شورای علمی، اجازه رسمی آغاز روند ترجمه صادر می‌گردد و مترجم مکلف است ترجمه را به گونه دقیق، روان و مطابق اصطلاحات علمی رایج انجام دهد و امانت‌داری علمی و حفظ محتوای اصلی اثر را رعایت نماید. همچنان رعایت حقوق معنوی مؤلف و ناشر کتاب اصلی، مطابق مقررات نافذه، الزامی می‌باشد.

پس از تکمیل مسوده ترجمه‌شده، اثر برای ارزیابی علمی و ادبی به داوران متخصص معرفی‌شده از سوی کمیته مرکزی تحقیق ارسال می‌گردد. تطبیق نظریات اصلاحی داوران به منظور ارتقای کیفیت ترجمه، برای مترجم الزام‌آور بوده و پس از انجام اصلاحات، اثر مجدداً مورد بررسی قرار می‌گیرد.

کتاب ترجمه‌شده پس از تأیید نهایی کمیته مرکزی تحقیق و تصویب شورای علمی پوهنتون، اجازه نشر می‌یابد و روند نشر آن مطابق مقررات پوهنتون و وزارت تحصیلات عالی انجام می‌شود. معاونیت تحقیقات با هماهنگی واحدهای ذی‌ربط، بر کیفیت علمی ترجمه، مطابقت آن با اهداف آموزشی و رعایت معیارهای تعیین‌شده نظارت نموده و در صورت نیاز، ارزیابی‌های بعدی را برای به‌روزرسانی یا تجدید چاپ انجام می‌دهد.

پنجم: برگزاری

برگزاری کنفرانس‌ها، سمینارها و برنامه‌های علمی ملی و بین‌المللی در پوهنتون سلام با هدف تبادل تجارب علمی، ارائه یافته‌های تحقیقی، ارتقای ظرفیت‌های پژوهشی و گسترش روابط اکادمیک، مطابق اولویت‌های تحقیقاتی پوهنتون و نیازهای علمی کشور تنظیم و اجرا می‌گردد. پیشنهاد برگزاری این برنامه‌ها از جانب معاونیت تحقیقات، پوهنچی‌ها یا دیپارتمنت‌ها، به معاونیت تحقیقات ارائه می‌شود و باید شامل اهداف برنامه، موضوعات محوری، سطح برگزاری (ملی یا بین‌المللی) و گروه‌های هدف باشد.

معاونیت تحقیقات پس از بررسی ابتدایی پیشنهاد، آن را از نگاه علمی، اجرایی و امکانات موجود ارزیابی نموده و در صورت احراز شرایط لازم، به کمیته مرکزی تحقیق ارجاع می‌نماید. کمیته مرکزی تحقیق پس از بررسی محتوا و اهداف برنامه، در صورت تأیید، پیشنهاد را جهت اخذ تصمیم نهایی به شورای علمی پوهنتون ارائه می‌کند.

پس از تأیید شورای علمی، برنامه به صورت رسمی در پلان کاری پوهنتون درج گردیده و معاونیت تحقیقات مکلف است با هماهنگی واحدهای ذی‌ربط، کمیته‌های اجرایی، علمی و تخنیکی را تعیین نموده و مراحل تطبیق، از جمله تنظیم برنامه، دعوت سخنرانان، اعلان فراخوان مقالات و ترتیب آجندا را مدیریت نماید.

در صورت برگزاری برنامه‌های بین‌المللی، رعایت اصول دیپلوماتیک، مقررات نافذه کشور، هماهنگی با نهادهای ذی‌ربط و استفاده از معیارهای بین‌المللی کنفرانس‌ها الزامی می‌باشد. همچنان، ارائه مقالات علمی در این برنامه‌ها تابع اصول داوری علمی بوده و مقالات پذیرفته‌شده می‌توانند مطابق مقررات در مجموعه مقالات یا ژورنال‌های علمی نشر گردند.

معاونیت تحقیقات مکلف است پس از برگزاری کنفرانس یا سمینار، گزارش جامع علمی و اجرایی آن را تهیه نموده و به مراجع ذی‌صلاح ارائه نماید و یافته‌ها و دستاوردهای علمی برنامه را برای استفاده‌های بعدی مستندسازی نماید.

نظارت و ارزیابی کیفیت علمی و اجرایی این برنامه‌ها به گونه دوامدار صورت می‌گیرد تا از تحقق اهداف تعیین شده اطمینان حاصل گردد.

ششم: مسابقات تحقیقی

مسابقات تحقیقی در پوهنتون سلام با هدف تقویت فرهنگ تحقیق، تشویق خلاقیت علمی، شناسایی استعدادهای پژوهشی و ایجاد رقابت سالم میان محصلان و استادان، مطابق اولویت‌های تحقیقاتی پوهنتون و نیازهای علمی جامعه برگزار می‌گردد. این مسابقات می‌تواند در سطح پوهنتون، میان پوهنچی‌ها و یا در سطح ملی و بین‌المللی تنظیم گردد.

پیشنهاد برگزاری مسابقات تحقیقی از جانب معاونیت تحقیقات، پوهنچی‌ها یا دیپارتمنت‌ها به معاونیت تحقیقات ارائه می‌شود و پیشنهاد باید شامل اهداف مسابقه، موضوعات محوری، گروه‌های هدف، سطح مسابقه و نوع آثار قابل ارائه باشد. معاونیت تحقیقات پس از بررسی ابتدایی، پیشنهاد را از نگاه علمی و اجرایی ارزیابی نموده و در صورت تأیید، آن را به کمیته مرکزی تحقیق جهت تصمیم‌گیری ارائه می‌نماید.

پس از تأیید کمیته مرکزی تحقیق، مسابقه مطابق پلان کاری مصوب اجرا می‌گردد و معاونیت تحقیقات مکلف است با هماهنگی واحدهای ذی‌ربط، کمیته علمی و کمیته اجرایی مسابقه را تعیین نماید. آثار تحقیقی ارائه شده در مسابقات، مطابق معیارهای علمی، از طریق دآوری تخصصی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و رعایت اصول اخلاق تحقیق برای تمامی اشتراک‌کنندگان الزامی می‌باشد.

برگزیدگان مسابقات تحقیقی بر اساس نتایج دآوری معرفی گردیده و مورد تشویق علمی قرار می‌گیرند. نوع تشویق می‌تواند شامل تقدیرنامه، جوایز علمی، امتیازات اکادمیک یا حمایت از نشر آثار تحقیقی باشد. همچنان آثار برتر می‌توانند برای نشر در ژورنال‌های علمی پوهنتون یا ارائه در کنفرانس‌ها معرفی گردند.

معاونیت تحقیقات پس از ختم مسابقه، گزارش جامع علمی و اجرایی آن را تهیه نموده و به مراجع ذی‌صلاح ارائه می‌نماید و از نتایج و دستاوردهای مسابقات برای بهبود برنامه‌های بعدی و تقویت فرهنگ تحقیق استفاده می‌گردد.

و صلی الله تعالی علی خیر خلقه محمد و علی آله و أصحابه أجمعین.

پالیسی تحقیقات در مجلس شماره (3) مؤرخ 1404/03/07 ه.ش کمیته مرکزی تحقیقات مورد تأیید قرار گرفت.